

tusks of an elephant. -2 an elephant cowardly in battle; L. D. B. -रङ्गः a battle-field. -रणः 1 a gnat, mosquito. -2 a warrior who gives out a loud cry in a war; अव्याद्धः करणो रणो रणरणो राणो रणो रावणः Udb. (-गम्) 1 longing, anxious desire. -2 regret for a lost object. -रणकः, -कम् 1 anxiety, uneasiness, regret (for a beloved object), affliction or torment (as caused by love); रणरणकविद्युद्धिं बिभ्रद्दवर्तमानम् Mā. 1. 41; अतिभूमिं गतेन रणरणकेनार्येषुन्नशून्यमिवात्मानं पर्यामि U. 1. -2 love, desire. (-कः) the god of love. -रणायित् a. rattling or sounding aloud. -रसिक a. fond of fighting. -लक्ष्मीः 1 The goddess of war. -2 The fortune of war. -वाद्यम् a military instrument of music. -वृत्ति a. having war for a profession. -शिक्षा military science, the art or science of war. -शूरः a hero in war, warrior. -शौण्ड a. skilled in war. -संरम्भः the fury of battle. -संकुलम् the confusion of battle, a tumultuous fight, melee. -सज्जा military accoutrement. -सहायः an ally. -स्तम्भः a monument of war, trophy.

रणत्कारः 1 A rattling, clanking, or jingling sound; उतालः किङ्किणीनामनवरतरणत्कारहेतुः पताकाः Mā. 5. 4. -2 A sound in general. -3 Humming (as of bees).

रणितम् Rattling, ringing, a rattling or jingling sound; पृष्ठे लीलावलयरणितं चामरग्राहिणीनाम् Bh. 3. 61.

रणेस्वच्छः A cock.

रण्ड a. [रम्-ड तस्य नेत्वम् Up. 1. 107] 1 Maimed, Mutilated. -2 Faithless. -ण्डः 1 A man who dies without male issue. -2 A barren tree. -3 Cunning; L. D. B. -ण्डा 1 A slut, whore; a term of abuse used in addressing women; रण्डे पण्डितमानिनि Pt. 1. 392 v. 1.; प्रतिकूलामकुलजां पापां पापानुवर्तिनीम् । केशेष्वक्लृप्य तां रण्डां पाखण्डेषु नियोजय ॥ Prab. 2. -2 A widow; रण्डाः पीनपयोधराः कति मया नोद्गाढमालिङ्गिताः Prab. 3. -3 A kind of metre. -Comp. -आश्रमिन् m. one who loses his wife after the forty-eighth year.

रण्डकः A barren tree.

रण्व् 1 P. (रण्वति) To go; L. D. B.

रत p. p. [रम्-कर्त्तरि क] 1 Pleased, delighted, gratified. -2 Pleased or delighted with, fond of, enamoured of, fondly attached to. -3 Inclined to, disposed. -4 Loved, beloved. -5 Intent on, engaged in, devoted to; गोब्राह्मणहिते रतः Ms. 11. 78. -6 Having sexual intercourse with (see रम्). -तम् 1 Pleasure. -2 Sexual union, coition; अन्वभूत् परिजनाङ्गनारतम् R. 19. 23, 25; Me. 91. -3 The private parts. -Comp. -अन्ध्री (अन्धी ?) f. mist, fog. -अन्धुकः, -आमर्दः a dog. -अयनी a prostitute, harlot. -अयिन् a. lustful, lascivious. -उद्धहः the (Indian) cuckoo. -ऋद्धिक 1 a day. -2 the eight auspicious objects. -3 bathing for pleasure. -कौलः 1 a dog. -2 a penis. -कूजितम् lustful or lascivious murmur. -गुरुः a

husband. -गृहम् pudendum muliebre. -ज्वरः a crow. -तालिन् m. a libertine, sensualist. -ताली a procuress, bawd. -नाराचः, -नारीचः 1 a voluptuary. -2 the god of love, Cupid. -3 a dog. -4 lascivious murmur. -निधिः the wagtail. -बन्धः sexual union. -मानस a. having a delighted mind. -विशेषाः various kinds of sexual union. व्रणः, -शायिन् m. a dog. -हिण्डक 1 a ravisher or seducer of women. -2 a voluptuary.

रतिः f. [रम्-क्तिन्] 1 Pleasure, delight, satisfaction, joy; अकृतार्थेऽपि मनसिजे रतिमुभयप्रार्थना कुरुते Ś. 2. 1. -2 Fondness for, devotion or attachment to, pleasure in (with loc.); प्रीतिः परा तात रतिश्च जाता Mb. 3. 112. 11; पापे रति मा कृयाः Bh. 2. 77; स्वयोषिति रतिः 2. 62; R. 1. 23; Ku. 5. 65. -3 Love, affection; S. D. thus defines it; रतिर्मनोनुकूलार्थे मनसः प्रवणायितम् 207; cf. 206 also; (it is the Sthāyibhāva of the rasa called शृङ्गार q. v.) ससत्त्व-रतिदे नित्यं सदरामर्षनाशिनि Ki. 15. 27. -4 Sexual pleasure; दाक्षिण्योदकवाहिनी विगलिता याता स्वदेशं रतिः Mk. 8. 38; so रति-सर्वस्वम् q. v. below. -5 Sexual union, coition, copulation. -6 The goddess of love, the wife of Kāma or Cupid; साक्षात् कामं नवमिव रतिमाली माधवं यत् Mā. 1. 15; Ku. 3. 23; 4. 45; R. 6. 2. -7 The pudenda. -8 N. of the sixth digit (कला) of the moon. -9 Ved. Rest, cessation -10 N. of magical incantation recited over weapons; Rām. -Comp. -अङ्गम्, -कुहरम् pudendum muliebre. -कर a. 1 giving pleasure; रामो रतिकरः पितुः Rām. 1. 18. 24. -2 enamoured. -रः a particular Samādhi. -कर्मन्, -क्रिया sexual union. -खिदः the languor of sexual enjoyment. -गृहम्, -भवनम्, -मन्दिरम् 1 a pleasure house. -2 a brothel. -3 pudendum muliebre -तस्करः a seducer, ravisher. -दूतिः, -ती f. a love messenger; रतिदूतिपदेषु कोकिलाम् (आदिश) Ku. 4. 16. -नागः a mode of coitus -पतिः, -प्रियः, -रमणः the god of love; अपि नाम मनागवतीर्णोऽसि रतिरमणबाणगोचरम् Mā. 1; दधति स्फुटं रतिपतेरिषवः शिततां यदुत्पलपलाशदृशः Śi. 9. 66; पूर्व यत्र समं त्वया रतिपतेरासादिताः सिद्धयः Git. -पाश (-कः) a mode of coitus. -बन्धः a mode of coitus. -मदा f. an Apsaras. -मित्रः a mode of coitus. -रसः sexual pleasure. -रहस्यम् N. of an erotic work by Kokkoka. -लक्षम् sexual union. -लम्पट a. lustful, libidinous. -शक्तिः f. manly or virile power. -शूरः a man of great procreative power. -सर्वस्वम् the all-in-all or highest essence of sexual pleasure; करं व्याधुन्वत्याः पिबसि रतिसर्वस्वमधरम् Ś. 1. 23. -सुन्दरः a mode of coitus.

रतूः f. 1 A celestial river. -2 Truthful words or speech; रतूः पान्थे सत्यवाचि देवनयां च कथ्यते Unādikōśa. But according to कौशिकल्पतरु of विश्वनाथकवि (अमुद्रित) 'रतू स्यात् सत्यभाषकः'.

रत्नम् [रमतेऽत्र रम्-न तान्तादेशः Up 3. 14] 1 A gem, jewel, a precious stone; किं रत्नमच्छा मतिः Bv. 1. 86; न रत्नमन्विष्यति मृग्यते हि तत् Ku. 5. 45. (The ratnas are said to be either five, nine or fourteen; see the